

Dosarul nr. 2ra-561/2023
2-21148853-01-2ra-13042023

prima instanță: Judecătoria Ungheni, sediul Central (jud: C. Chilian)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: A. Pahopol, V. Mihaila, R. Pulbere)

ÎN C H E I E R E

31 iulie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător:

Judecători:

Stela Procopciuc

Oxana Parfeni

Mariana Ursachi

examinând admisibilitatea recursului declarat de avocatul Dumitru Fortuna, în interesele Zinoviei Pădure-Bondari,

în cauza civilă la cererea petiționarei Zinovia Pădure-Bondari, persoană interesată Casa Națională de Asigurări Sociale cu privire la constatarea faptului cu valoare juridică,

împotriva deciziei din 11 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a admis apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale, s-a casat hotărârea din 23 decembrie 2021 a Judecătoriei Ungheni, sediul Central și s-a emis o nouă hotărâre,

a c o n s t a t a t :

La 06 octombrie 2021, petiționara Zinovia Pădure-Bondari a depus cerere cu privire la constatarea faptului cu valoare juridică.

În motivarea cererii, petiționara a indicat că la 07 iulie 1983 a fost angajată la „Оптовое-торговая база УНГЕНСКОВО ППС” în calitate de contabil.

După înregistrarea căsătoriei în anul 1988, a fost preluat numele de familie al soțului – Țurcanu, iar în acest sens au fost efectuate rectificările în carnetul de muncă.

La 25 august 1993, căsătoria a fost desfăcută, fiind astfel preluat numele de familie de fată – Pădure, însă din motive necunoscute, de către administrația Asociației orașenești de Comerț, unde la acel moment activa, nu au fost efectuate rectificările în cauză în corespundere cu procedura legală, dar au rectificat numele de familie prin ștergerea cu corectorul a numelui de familie – Țurcanu, fiind lăsat numele de familie – Pădure.

Ulterior, la 10 august 1994 a fost angajată la ÎI „Roman-Roșca” în calitate de contabil-șef în baza ordinului nr. 25 din 10 august 1994, însă în carnetul de muncă, administrația angajatorului a indicat greșit data angajării, 08 octombrie 1994 în loc

de 10 august 1994, eroare ce a fost corectată prin aplicarea semnăturii și ștampilei.

Petiționara a menționat că urmare a îndeplinirii condițiilor pentru obținerea dreptului la pensionare anticipate ca fiind asigurată cu statut de funcționar public și având un stagiul de cotizare de 30 de ani, dintre care 15 ani în serviciul publice, la data de 15 iulie 2021, s-a adresat Casei Naționale de Asigurări Sociale cu o cerere privind calcularea și stabilirea pensiei, la care a prezentat un set de acte în vederea confirmării veridicității înscrisurilor din carnetul de muncă.

Urmare a examinării cererii, prin decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale, oficiul teritorial Ungheni din 11 august 2021, a fost respinsă cererea privind calcularea și stabilirea pensiei din motiv că nu întrunește condițiile legale, și anume, nu a acumulat 15 ani în serviciu public și nu are stagiul de cotizare de 30 de ani.

Petiționara a explicat că motivul refuzului de calculare a pensiei a servit faptul că carnetul de muncă conține ștersături la rubrica numele, prenumele, fapt pentru care apartenența carnetului de muncă urmează a fi stabilită prin intermediul instanței de judecată.

Petiționara Zinovia Pădure-Bondari a solicitat constatarea faptului că carnetul de muncă nr. ЛТ-I nr. 1136959 eliberat de „Оптов-торговая база УНГЕНСКОВО ППС” pe numele Zinaidei Pădure, îi aparține Zinoviei Pădure-Bondari, născută la xxxxx, precum și constatarea faptului angajării la ÎI „Roman-Roșca” în calitate de contabil-șef în baza ordinului nr. 25 din 10 august 1994.

Prin hotărârea din 23 decembrie 2021 a Judecătoriei Ungheni, sediul Central, s-a admis cererea depusă de petiționara Zinovia Pădure-Bondari.

S-a constatat faptul cu valoare juridică, potrivit căruia carnetul de muncă nr. ЛТ-I nr. 1136959 eliberat de „Оптов-торговая база УНГЕНСКОВО ППС” eliberat la 07 iulie 1983 pe numele persoanei Zinaida Pădure, aparține petiționarei Zinovia Pădure-Bondari.

S-a constatat faptul cu valoare juridică, potrivit căruia petiționara Zinovia Pădure-Bondari a fost angajată în funcția de contabil-șef la 10 august 1994, în baza ordinului nr. 25 din 10 august 1994 la ÎI „Roman-Roșca”, mun. Ungheni.

Prin decizia din 11 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale, s-a casat integral hotărârea din 23 decembrie 2021 a Judecătoriei Ungheni, sediul Central și s-a scos de pe rol cererea depusă de petiționara Zinovia Pădure-Bondari.

Pentru a decide astfel, reținând particularitățile și circumstanțele speței, instanța de apel a relevat că temei pentru adresarea în procedură specială cu cerere privind constatarea faptului apartenenței carnetului de muncă ЛТ – I nr. 1136959 Zinoviei Pădure – Bondari și faptului angajării petiționarei în funcția de contabil-șef la 10 august 1994, în baza ordinului nr. 25 din 10 august 1994, la ÎI „Roman - Roșca”, a servit răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale, potrivit căruia carnetul de muncă conține ștersături la rubrica „numele, prenumele” fără a fi indicat în baza căror documente au fost efectuate modificările respective și este rectificată data angajării și data ordinului de angajare.

La acest capitol, instanța de apel a relevat că pentru constatarea apartenenței documentelor constatatoare de drepturi la o persoană al cărei nume indicat în document nu coincide cu numele din certificatul de naștere, buletinul de identitate

sau din pașaport se prezintă proba care confirmă că organul care la eliberat nu are posibilitate de a introduce în document modificările respective.

De asemenea, instanța de apel a stabilit că, prin răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale, a fost soluționată cererea prealabilă a petiționarei în temeiul art. 19 din Codul administrativ, ca urmare a deciziei Casei Naționale de Asigurări Sociale, Oficiul Teritorial Ungheni privind refuzul calculării și stabilirii pensiei în condițiile legii.

Astfel, fiind examinată cererea prealabilă, prin care s-a solicitat anularea deciziei de refuz și emiterea unei decizii privind admiterea cererii și stabilirea pensiei, Casa Națională de Asigurări Sociale a explicat petiționarei motivele neincluserii în stagiul de cotizare a anumitor perioade, printre care și faptul că apartenența carnetului urmează a fi confirmată prin extras din ordinele de angajare/eliberare sau certificate de salariu pentru perioadele menționate, iar pentru includerea în calcul a perioadei de activitate în cadrul ÎI „Roman - Roșca”, este necesară prezentarea extrasului din ordinul de angajare sau certificatului de salariu pentru această perioadă, concluzionând lipsa temeiurilor legale în vederea satisfacerii cererii înaintate, precum și dreptul de a contesta răspunsul în instanța de contencios administrativ, în termen de 30 zile.

Astfel, instanța de apel a constatat că, în măsura în care Zinovia Pădure – Bondari intenționează să folosească hotărârea în confirmarea stagiului de cotizare, iar Casa Națională de Asigurări Sociale contestă dreptul acesteia de a solicita includerea în stagiul de cotizare a perioadelor de activitate confirmate prin carnetul de muncă, circumstanțele în cauză constituie un litigiu de drept, deoarece documentele prezentate pentru confirmarea stagiului de cotizare conțin devieri de la regulile stabilite, posibilitatea utilizării acestora în calitate de dovezi ale stagiului de cotizare urmează a fi soluționată de către organele teritoriale de asigurări sociale.

Prin urmare, instanța de apel a menționat că în caz de dezacord cu modul de soluționare a cererii privind stabilirea dreptului la pensie, petiționara urma să o conteste în instanța de contencios administrativ, cu atât mai mult că cererea prealabilă depusă la 10 septembrie 2021, reprezintă calea de soluționare prejudiciară a litigiilor administrative.

Respectiv, instanța de apel a conchis că, cât timp petiționara a ales modalitatea de apărare a drepturilor sale prin constatarea faptelor care au valoare juridică (procedură specială), urma să prezinte proba care confirma că autoritățile administrației publice locale nu au posibilitatea de a introduce în document modificările respective.

Deci, constatarea la examinarea cauzei în procedură specială a litigiului de drept ce ține de competența instanțelor judecătorești, duce la scoaterea cererii de pe rol printr-o încheiere, cu explicarea petiționarului a dreptului de a soluționa litigiul în procedură de acțiune civilă la instanța competentă, însă scoaterea cererii de pe rol nu o privează pe petiționară de posibilitatea, în caz de dezacord, de a contesta actele Casei Naționale de Asigurări Sociale în instanța de contencios administrativ sau, în caz de dorință de a se conforma răspunsului Casei Naționale de Asigurări Sociale, de a se adresa cu cerere privind rectificarea înscrierilor în carnetul de muncă inițial organului competent în cazul lichidării unității și în lipsa

succesorului de drept al acesteia – autorității administrației publice locale.

La 27 februarie 2023, avocatul Dumitru Fortuna, în interesele Zinoviei Pădure-Bondari, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, prin care a solicitat admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului, a indicat că la examinarea cauzei, de către instanța de apel au fost încălcate și aplicate eronat normele de drept material prin interpretarea eronată a legii, precum și faptul că aprecierea probelor de către instanța de judecată a fost arbitrară, fiind comise grave încălcări care au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, și anume, dreptul la muncă și la pensie, garantat de Constituție.

Recurentul a menționat că instanța de apel, contrar probelor prezentate, în mod eronat a interpretat faptul neadresării petiționării către Inspectoratul Fiscal de Stat pentru efectuarea modificărilor ce se impun în carnetul de muncă eliberat de „Оптово-торговая база Унгенсково ППС”, ca fiind succesor în drepturi.

La fel, a relevat că este neîntemeiată concluzia instanței de apel precum că litigiul ține de competența instanței de contencios administrativ, fără a identifica faptul adresării în instanța de contencios administrativ cu privire la anularea actului administrativ defavorabil.

În acest sens, a invocat că prin hotărârea din 30 noiembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, cererea de chemare în judecată depusă împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea deciziei din 11 august 2021 și actului administrativ din 28 septembrie 2021, cu obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale la stabilirea pensiei anticipate, a fost respinsă, însă hotărârea nu a fost redactată.

Cu atât mai mult, însăși Casa Națională de Asigurări Sociale prin răspunsul din 28 septembrie 2021 a indicat că petiționara urmează să se adreseze în instanța de drept comun cu privire la constatarea faptului juridic ce ține de apartenența carnetului de muncă.

La 11 mai 2023, în scopul asigurării unui proces echitabil în ordine de recurs, într-un termen rezonabil, Curtea Supremă de Justiție, prin intermediul oficiului poștal, a expediat în adresa Casei Naționale de Asigurări Sociale, copia recursului declarat de Zinovia Pădure-Bondari, împotriva deciziei din 11 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, creând astfel participanților la proces condiții egale de a cunoaște modul de derulare a procedurii în recurs, cât și le-a acordat, întru asigurarea respectării principiilor contradictorialității și disponibilității în drepturi, posibilitatea de depunere a referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f.d. 131).

La 19 mai 2023, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus referință la recursul declarat de Zinovia Pădure-Bondari, prin care a solicitat să fie respins cu menținerea deciziei instanței de apel.

În contextul prevederilor art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 11 octombrie 2022 și a expediat-o participanților la proces prin intermediul poștei electronice la

26 decembrie 2022, fapt confirmat prin scrisoarea de expediere (f.d. 117), astfel, recursul declarat la data de 27 februarie 2023 conform art. 112 alin. (2) din Codul de procedură civilă, este în termen.

Prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) au fost operate modificări în Codul de procedură civilă, care au intrat în vigoare la 01 septembrie 2023.

În conformitate cu prevederile art. XI alin. (3) din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023, recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

Recursul declarat de avocatul Dumitru Fortuna, în interesele Zinoviei Pădure-Bondari, a fost depus până la data intrării în vigoare a Legii nr. 246 din 31 iulie 2023 și va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Examinând temeiurile recursului declarat de avocatul Dumitru Fortuna, în interesele Zinoviei Pădure-Bondari, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră recursul inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stipulează că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În temeiul prevederilor art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de avocatul Dumitru Fortuna, în interesele Zinoviei Pădure-Bondari, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Din analiza recursului declarat rezultă că avocatul Dumitru Fortuna, în interesele Zinoviei Pădure-Bondari a invocat temei de admisibilitate prevederile art. 432 alin. (2) lit. c) din Codul de procedură civilă.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reținând că recurenta a făcut trimitere la temeiul de drept prevăzut de art. 432 alin. 2 lit. c) – interpretarea

eronată a legii, nu a stabilit că normele aplicate suscită îndoieli la aplicare sau instanța de apel, aplicând normele respective, ar fi extins norma juridică dincolo de ipotezele la care se aplică sau invers.

În acest context, Completul de judecată reține că recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

Totodată, potrivit jurisprudenței Curții Europene pentru Drepturile Omului, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri.

În speță, Completul de judecată menționează că recursul în cauză conține obiecții de fapt și de drept, care deja au fost studiate și verificate de către instanța de apel, primind o apreciere corespunzătoare.

În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurenteii la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în apel, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

Drept urmare, Completul de judecată reține că argumentele invocate de către avocatul Dumitru Fortuna, în interesele Zinoviei Pădure-Bondari, nu pot constitui temei de admisibilitate a recursului, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normei de drept material sau a normei de drept procesual, și, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

În astfel de circumstanțe, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție apreciază recursul declarat de către avocatul Dumitru Fortuna, în interesele Zinoviei Pădure-Bondari, ca fiind inadmisibil.

Conform celor expuse, în temeiul art. 431 alin. (1) și (2), art. 433 lit. a), 440 alin. (1) și (1¹) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de avocatul Dumitru Fortuna, în interesele Zinoviei Pădure-Bondari, împotriva deciziei din 11 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Mariana Ursachi